

# Halászati Lapok

A Magyar  
Mezőgazdaság  
melléklete

X. évfolyam

2009/  
március

A Haltermelők Országos Szövetsége és TermékTanácsa  
információs és marketing hírlevele

SZERKESZTI: Szerkesztő Bizottság • FELELŐS SZERKESZTŐ: Hajtun György

## A környezetvédelmi és vízügyi miniszter vendégei voltunk

*Jó hangulatú, pergő ritmusú, s nem utolsó sorban eredményes beszélgetés zajlott február 12-én a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztériumban (KvVM) Szabó Imre miniszter és a Haltermelők Országos Szövetsége és TermékTanácsa ügyvezetőse között. Dr. Orosz Sándor, a Haltermelési Ügyvezető elnöke Csoma Gábor, Dankó István, Kiss György Károly, Lévai Ferenc társelnökök és Puskás Nándor (a Hortobágyi Halgazdaság Zrt. vezérigazgatója) társaságában, négy témakörrel a tarsolyban jött a tárgyalásra. Az egyik a vízdíjakkal kapcsolatos javaslatok, a másik a kormorán kérdése, amely köztudottan igen jelentős károkat okoz a halgazdaságokban, a harmadik a Balatoni Halászati Zrt. sorsa, míg a negyedik az együttműködés továbbfejlesztési lehetősége.*

Szabó Imre – ahogy a halas delegáció tagjai is – a vízdíjakkal és a kormoránnal kapcsolatos kérdésekre koncentrált a megbeszélés során. A Balatoni Halászati Zrt.-ről az hangzott el, hogy fontos volna, ha minél gyorsabban döntés születne a cég és a vagyonkezelés további sorsát illetően. Ezt egyébként a cég jelenlegi vezetése is szeretné, mert nehéz úgy gazdálkodni, hogy nincs elfogadott stratégia, konkrét döntés a jövőképről. A miniszter szerint a Balatoni Halászati Zrt. a magyar halászság zászlóshajója, s a 2007 nyarán indult átalakulásnak ma sem értek a végére. Sajnálatos, hogy csupán az ötletelés szintjén maradtak a megoldási javaslatok. Ami az együttműködést illeti, a miniszter határozottan kijelentette, hogy nyitott a párbeszédre, sőt igényli is azt a jó megoldások meghozatala érdekében.

### Vizes ügyeink

Dr. Orosz Sándor a vízdíjakkal kapcsolatos problémákat a „A halastavi gazdálkodás jelentősége a magyarországi vízgazdálkodásban, az ezzel kapcsolatos problémák, és azok megoldási lehetősége” című írásos dokumentumban rögzítve átnyújtotta a miniszternek. Ezt kiegészítendő, Lévai Ferenc társel-

nök szóban is elmondta, hogy nem csupán a problémákat fogalmazták meg, hanem megoldási javaslatokat is mellékeltek. A társelnök jelentős előrelépésnek ítélte a „vizes bizottság” munkáját, mert ebben olyan hatósági, vízügyi és halas szakemberek foglaltak helyet, akik a mindennapi életben szembesültek a vizes anomáliákkal. Sajnálatos, hogy a téli víz – amely 150–200 millió m<sup>3</sup> – ingyenes befogadását nem tették lehetővé. Így viszont nem érvényesül az az országos érdek, hogy minél több vizet tartsunk az országban, s ne engedjük azt hasznosítás nélkül kifolyni. Lévai Ferenc úgy fogalmazott, hogy a vízdíjak esetében sarcszedés folyik, s akárcsak a török időkben a végvárak, úgy a magyar halászság sem fogja kibírni a sápszedést. A költségeket ne területi alapon szabják meg, legyen kiszámítható és egységes a valós vízdíj meghatározása.

Puskás Nándor ugyancsak a tógazdasági vízhasználat helyzetét vázolta fel. Magyarországon a rendszerváltást követően a mezőgazdasági vízfelhasználás (ideértve mind az öntözési, mind a halastavi vízfelhasználást) szerkezetében és volumenében jelentős változás következett be. A vízfelhasználás jelentős mértékű visszaesése azt eredményezte, hogy a felszíni vízi műtárgyak kihasználtsága

### Tartalom:

Két tanfolyam sikerrel zárult	3
Védelem az uniós és hazai szabályozások mentén	4
A figyelemfelkeltés a cél	5
Javaslat a vidra élőhelyének fenntartására	6
Az Európai Platform találkozója	7

is nagymértékben csökkent. Ez a korábban nagyobb vízzelvezetésre tervezett rendszer felgyorsult állagromlásához, ezzel együtt a szolgáltatott víz költségeinek aránytalan emelkedéséhez vezetett! Ez alapján megállapítható, hogy a felszíni vízkészlet-gazdálkodásban a halastavi vízfelhasználás arányait tekintve meghatározóvá, egyben költségviselőjévé vált. A halastavi haltermelés jellegében, komplexitásában alapvetően különbözik a klasszikus állattenyésztési ágazatoktól, emiatt vízgazdálkodási szempontból nem értékelhető egyszerűen az input-output alapján. A tógazdálkodás – a gazdasági szerepén túl – ma már természetvédelmi, vízgazdálkodási, és társadalmi jelentőséggel bír.

1. A halastavak alkotta vizes élőhelyek Magyarországon kiemelkedő természetvédelmi értéket tartanak fenn. Legnagyobb, európai méretű jelentőségük a vízhez kötődő madárpopulációk állományainak költő-, pihenő, és nem utolsó sorban táplálkozó helyeinek fenntartásában van. A halastavak természeti-érték-fenntartó potenciálja alapvetően a gazdálkodás gyakorlatán alapul. Megállapítható, hogy a jelenlegi „jó tógazdálkodási gyakorlat” elsorvadása a természeti értékek megszűnését eredményezte!

2. A vízrendezések következményeként jelentősen lecsökkent Magyarországon a vizes élőhelyek kiterjedése. A mélyebb fekvésű, többnyire mezőgazdasági hasznosításra nem, vagy csak korlátozottan alkalmas területeken kialakított halastavak jelentős kiterjedésű vizes élőhelyeket alkotnak. A halászati statisztika alapján, Magyarországon jelenleg cca. 24 000 ha kiterjedésű működő halastó terület található. Figyelembe véve a technikai adatokat a halastavak éves vízfelhasználása cca. 430 millió m<sup>3</sup>. Ez egyúttal azt is jelen-

(Folytatás a 2. oldalon)



## A környezetvédelmi és vízügyi miniszter vendégei voltunk

(Folytatás az 1. oldalról)

ti, hogy a tógazdaságok ennyi vizet képesek visszatartani, illetve betározni a szélsőséges, aszályra, valamint ár- és belvízre egyaránt hajlamos klímájú, összességében negatív víz-mérleggel rendelkező országban.

A tógazdálkodás szerepe tehát a vízgazdálkodás tekintetében is többértű. A halastavak legnagyobb jelentősége a felszíni vizek visszatartásában van. Ez a funkció azonban ma még nem kap kellő hangsúlyt! A vízvisszatartás eredményeként a halastavak vize kedvezően befolyásolja környékük mikroklímátikus viszonyait. Emellett előnyös a talaj vízháztartása szempontjából is. A termelés sajátosságainak köszönhetően a tavak alkalmasak bizonyos korlátok között a belvíz, vagy akár árvíz befogadására, ezzel hozzájárulva a térség belvíz/árvíz problémáinak költségkímélő megoldásához.

3. A halastavak léte mára egyre nagyobb társadalmi értékkel is bír. A vizes élőhely jelentette természeti környezet, illetve az erre az adottságra az elmúlt években felfűzött horgászati és ökoturisztikai attrakciók a hazai turizmuson belül folyamatosan növekvő szegmens. A megfelelő technológiával működtetett halastavak jelentősek az egészséges környezetre vágyó emberek rekreációs célterületeiként. A kisebb halastavak horgászati hasznosítása mellett jelentősen hozzájárul a természetes vizek horgászati terhelésének csökkentéséhez is.

Természetesen a társadalmi szerep kapcsán nem hagyható figyelmen kívül az a tény sem, hogy a tógazdasági vállalkozások jelentős munkaadóként jelennek meg a többnyire magas munkanélküliségi rátával jellemezhető vidéki területeken. Emellett a helyi adók befizetésével hozzájárulnak a vidéki települések gazdasági fennmaradásához.

A fentieket összefoglalva megállapítható, hogy a tógazdálkodás szerepe mára túlnőtt annak gazdasági jelentőségén. A tógazdálkodás tevékenységével többértű funkciót tölt be. A megfelelő – természeti erőforrást megújító – halgazdálkodási technológia alkalmazása eredményeként kiemelt jelentőséggel bír ökológiai, természetvédelmi, vízgazdálkodási, és társadalmi szempontból egyaránt.

### Alapvető problémák

1. A halastavi vízgazdálkodást nem lehet egyszerű gazdasági eseményként kezelni, mivel a gazdálkodó olyan mértékű természetvédelmi, vízgazdálkodási, és társadalmi értéket teremt, ami jelentősen meghaladja a haltermelés gazdasági értékét. Ugyanakkor ennek az értékhalmozásnak az előállítási költsége, illetve a természeti értékek fenntartása kapcsán jelentkező korlátozások következményeként jelentkező kellemetlenség, bosszúság kizárólag a gazdálkodót érinti, miközben az érté-

kekből alapvetően nem ő, hanem a társadalom más szereplői részesülnek.

2. A rendszerváltás előtt kialakított vízgazdálkodási rendszerre épülő mai vízgazdálkodási intézménye sem működését és szabályozását, sem pedig szervezetét tekintve nem képes a megváltozott ökológiai, gazdasági-társadalmi követelményeket kielégíteni. Világjelenség a fokozódó édesvíz hiány, így az országban visszatartott víz és az azzal való gazdálkodás felértékelődött. Sajnálatosan azonban a jelenlegi vízgazdálkodási rendszer alkalmazatlan e szempont kezelésére, sőt ellentétes folyamatot generál.

Gyakorlati problémákat okoz, hogy:

– A vízgazdálkodás túlnyomó részben több szolgáltatói láncszemen keresztül jut a halastavi felhasználóhoz, ami jelentős ár-érték aránytorzulást okoz.

– A vízgazdálkodás alapvetően nem piaci alapon, hanem hallgatólagos érdekközösségek mentén történik, ahol a szolgáltatók érdekvédelmező képessége összehasonlíthatatlanul nagyobb, mint a gazdálkodóké. Ezt bizonyítják a diktátumszerű vízgazdálkodási szerződések, ahol a szolgáltató gyakorlatilag tetszőleges árszintet határozhat meg, így akár egyazon vízkivételi helyen – piaci szempontból nem magyarázható – több mint tízszeres árkülönbségek is előfordulhatnak.

– Ezt a tényt erősíti, hogy a vízdíj nem tartalmaz vízminőségi, és sokszor mennyiségi garanciákat. Ráadásul bizonyítható, hogy a felszíni vizek mennyiségi mérése akár 100%-os hibával terhelt lehet.

– A vízdíj nem a szolgáltatott víznek, hanem magának a szolgáltatásnak a díja. A szolgáltatás azonban gyakran a halgazdálkodó saját műtárgyain keresztül történik, ami ilyen esetben megkérdőjelezi a szolgáltatás tényét is.

### Megoldási javaslatok

1. A vízgazdálkodás irányítását lehetőség szerint egy kézbe kell összefogni. Ezzel együtt meg kell szüntetni a több láncszemes szolgáltatást. Ahol erre lehetőség van, ott a gazdálkodó vagy gazdálkodók kezelésébe kell adni a vízgazdálkodás jogát, ami együtt jár a felmerülő kötelező feladatok elvégzésével.

2. Támogatási rendszert kell kialakítani a halastavi vizes élőhelyek fenntartására, lehetőség szerint uniós pénzek bevonásával. Ennek célja a vizes élőhelyek létehez kötődő értékhalmozás finanszírozási aránytalanságának csökkentése. Itt kell kiemelni azt a tényt, hogy pénzügyi szempontból megtérülő befektetésként lehet értékelni a felszíni vizek visszatartásának ösztönzését. Ezt a nyugati országokban régen felismerték, és támogatásként keresztül évek óta alkalmazzák.

3. Lehetőséget kell biztosítani a halastavakban az ár-, illetve a belvizek térítésmentes befogadására az ár- és belvíz alap terhére, ugyanis ez a fajta ár- és belvízmentesítési me-

tódu bizonyos keretek között megtakarítást eredményez költségvetési szinten (például téli víz).

4. Egységes környezeti, természetvédelmi, és vízügyi szabályozást kell megalkotni a halastavi gazdálkodás megfelelő, integrált szabályozása érdekében. E nemzeti szintű szabályozás alapját a Víz Keretirányelv képezheti.

5. Áttekintve a halgazdálkodás természetvédelmi, vízgazdálkodási jelentőségét, alapvető problémáit, illetve az e problémák megoldására irányuló szakmai javaslatokat megállapítható, hogy a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztériumnak kiemelt lehetősége, ezzel együtt felelőssége van a halastavi gazdálkodás működőképessége alapjainak megerősítésében, ezzel együtt a halgazdálkodás által teremtett értékhalmozás megőrzésében!

Csoma Gábor a természetes vízi halászat vizes gondjait említette: itt ugyan nincs vízgazdálkodás, de a társulatok és szolgáltató cégek – a közérdek mértékét meghaladó – ellenszolgáltatás címen mégis komoly összegeket szednek be a halászati jogot gyakorló cégektől. S az sem helyénvaló, hogy a gáton járási engedélyt idén januártól 3500 forintról 9000 forintra emelték.

Szabó Imre szerint a vízügyi ágazat működőképessége a költségvetési oldalról igen csak feszítetten tartható fenn, mivel a központi támogatás minimálisra csökkent. Ezzel együtt az egyoldalú, differenciálás nélküli vízdíj-meghatározási helyzet nem helyénvaló. A monopóliumhelyzetet kihasználva kényszerhelyzetbe hozni a vállalkozókat nem szabad. A miniszter a megbeszéléseken elhangzottakat egyeztetni a szakemberekkel, de miután sokszereplős, bonyolult rendszerről van szó, nem lehet reménykedni gyors változásban. Szabó Imre úgy látja, hogy a „vizes bizottságnak” továbbra is dolgoznia kell, s a munkába a Magyar Nemzeti Vagyongazdálkodó Zrt. munkatársát is be kell vonni.

A kormorán okozta károk nagyságrendjét Dankó István ismertette. A társelnök elmondta, hogy évente egy hektáron 100–150 ezer forint kár keletkezik a tógazdaságokban azzal, hogy a kis- és a nagy kormorán nálunk táplálkozik. A legnagyobb probléma az, hogy a piaci halbázist (kétnyaras ponty) eszi meg. Hiába a gyérítési kérelem, a természetvédők olyan engedélyt adnak ki, amelynek alapján csak akkor riasztható és gyéríthető a kormorán állomány, amikor éppen a halas tavon tartózkodik és táplálkozik. A kiskormorán állomány ugrásszerűen nő, s ha ezt a tendenciát nem állítjuk meg, akkor 2-3 éven belül a tógazdaságok tönkremennek. Ezzel kapcsolatban a miniszter elmondta, hogy az uniós parlamenti döntés végrehajtása segít a hazai helyzet oldásán is. Szükség van egyenlő elbírálásra és jogrendre ahhoz, hogy az ésszerű állomány szabályozás Magyarországon is megvalósuljon, mondta végezetül a miniszter.

H. Gy.



# Két tanfolyam sikerrel zárult

*Amíg a tél uralja a tájat, addig a halász – látszólag – nyugalomban van. Őseink a szerszámaikat újították fel, hálót kötöttek, s gyűjtötték az erőt az első tavaszi kimozdulásra. Napjainkban a tógazdaságok vállalkozások keretében működnek, s egy-egy cég élete bizony nem az időjárás szerint alakul. Miként a Haltermelők Országos Szövetsége és Terméktanácsa élete sem, hiszen az év első hónapjaiban is aktív érdekvédelmi tevékenység folyik. Február 5-én Siófokon, a Balatoni Halászati Zrt. székházában az ügyvezetői ülést a horgász tagozat összejövetele előzte meg.*

Mindkét ülésen szóba jöttek aktuális érdekvédelmi ügyek. Dr. Orosz Sándor ügyvezető elnök tájékoztatójában elsőként az agrár-környezetgazdálkodási program aktuális helyzetét mutatta be. Aki rendszeres olvasónk, tudhatja, hogy lépésről lépésre beszámolunk a fejleményekről: ezúttal azonban nem történt előrelépés, egyleg a hazai és a brüsszeli bürokrácia „gyomrában emésztődik” az ügy. Az ügyvezetőség viszont – éppen az előrehaladás hiányában – ismételten tárgyalt arról, hogy lehet-e és kell-e változtatni az eddigi stratégiánkon. Az az egységes vélemény fogalmazódott meg, hogy a szövetség korábbi álláspontja helyes. Nevezetesen: az AKG program 2010-es folytatásához az EMVA-, és nem az EHA-forrást kell igénybe venni. Ez azt jelenti, hogy a halász szakma szereplői továbbra sem gondolkodnak arról, hogy a fejlesztési forrásokat kellene feladniuk e program folytatásához, viszont a programot folytatni szükséges.

Tavaly év végén megváltozott víziállat-egészségügyi szabályok léptek életbe nem csak idehaza, hanem az Európai Unióban is. Az egyik lényeges változás az, hogy valamennyi gazdaságban a tenyésztés típusának megfelelő kockázatalapú állat-egészségügyi, -felügyeleti rendszert kell alkalmazni. Ennek formái: képesített víziállat-egészségügyi szolgáltatók (magán állatorvos, halászati mérnök vagy szakmérnök) ennek hiányában az MgSzH területi szerveinek igénybevétele. Ez tehát egy továbbra is élő állat-egészségügyi kötelezettség a gazdálkodók számára, de az új helyzetben ki-ki maga dönt arról, hogy megfizet valakit ezért, vagy inkább maga látja el ezt a feladatot. Am ahhoz, hogy valaki maga végezhesse el ezt a munkát, részt kell vennie a szövetség, az MgSzH és az FVM szervei által egyeztetett továbbképzésen. A későbbiek folyamán jogszabályban megjelenő képesítési rend is kialakul. A tanfolyamot vizsga követi az aktuális tananyagból, ami helyénvaló.

Ha fellapozzuk a vonatkozó jogszabály mellékletét, akkor azt olvashatjuk, hogy „az állat-egészségügyi felügyeleti rendszer keretében végzett vizsgálatok célja az állatok egészségügyi állapotának ellenőrzése, víziállat-egészségügyi tanácsadás a víziállat-

tenyésztő vállalkozások üzemeltetői számára, és szükség esetén a szükséges állatorvosi intézkedések megtétele.” Nos, ezt a tevékenységet végezheti el az, aki sikeres vizsgát tesz a tanfolyamon. Ezen túlmenően, saját magának elláthatja azokat a mellékletben felsorolt intézkedéseket, amelyeket változó gyakorisággal – évente, kétfévente, négyévente stb. – el kell végezni annak érdekében, hogy az adott gazdaság állat-egészségügyi kockázatai – beleértve a KOI herpeszvírust is – ismertté váljanak. S ezt a papírt, igazolást az állat-egészségügyi hatóságok is elfogadják.

A szövetség tagságának a többsége pozitív fejleményként fogadta a jogszabályi változásokat. De most is van olyan vélemény,

mentesség iránti igényünket, s nincs még döntés a tavaszi virémia-mentesség megadásáról sem. E két ügyben szerepel olyan kitétel, hogy van-e affinitása a szakmának, az állat-egészségügyi rendszernek, illetve ezek együttesének a kérdések kezelésére? Az ezzel kapcsolatos dokumentáció, a készség és a képesség meglétét támasztja alá az is, ha vannak például ilyen tanfolyamok, amelyeken az érintettek részt vesznek, s a részvételtől bizonyítványt is kapnak. A tanfolyam tehát az egyik fontos állomása a KOI herpeszvírus-mentesség elérésének.

A szövetség ugyanazzal a tananyaggal szervezett két helyszínen – február 18-án Rétimajorban, 19-én Szarvason – továbbképző tanfolyamot, mégpedig nagy sikerrel. A résztvevők száma mindkét esetben elérte, sőt túlhaladta a 60 főt, akik valamennyien sikerrel vették a tesztvizsgát is. Jó volt látni, hogy a sok régi ismerős között még több az új, fiatal arc, ami jelezhet egyfajta generációváltást is a szakmában. De mielőtt elragadtatnánk magunkat, hallgassunk az ügyvezető elnökre: sok egyetemista fiatal jelentkezett a tanfolyamra, ami persze, szintén nagy öröme ad okot. Egy évtizedekkel ezelőtti összejövetelekre – ami-



A horgász tagozat a siófoki székház tanácstermében

hogy ez az új bizonyítvány nem ér semmit, mivel a halszállítmányhoz továbbra is szükség van állatorvosi igazolásra, amiért természetesen fizetni kell. Az ügyvezető elnök szerint az nem igaz, hogy nem ér semmit a tanfolyam elvégzése, hiszen ezt az előbb igazoltuk, ismertettük. Aki viszont csak egy pecsétes papír kiváltását vélte elérendő célnak, eredménynek, az valóban csalódhatott, hiszen e tanfolyamnak nem ez a célja. A tanfolyam megrendezését a tagozatok is támogatták, s a megszervezéséről az ügyvezetőség döntött. Ennek egyik oka, hogy az Európai Uniónál történelmi alapon bejelentettük a KOI herpeszvírus

kor a Szövetkezetek Nemzetközi Szövetségének finanszírozásában egy halászatfejlesztési szemináriumot rendeztek Magyarországon – emlékszik vissza Orosz Sándor: Balatonfüreden tartották a többnapos rendezvényt, ahová a gödöllői egyetemről három érdeklődő hallgatót küldtek el. E három hallgató: Szabó Róbert, Szilágyi Gábor és Tölg László voltak. A szakma már akkor megismerte a fiatalokat, befogadta őket, s nekik is könnyebb volt elhelyezkedniük az egyetem elvégzése után. A kapcsolati tőke építését nem lehet elég korán kezdeni...

(Folytatás a 7. oldalon)



# Védelem az uniós és hazai szabályozások mentén

*A víziállat-egészségügyi továbbképzés egyik előadója Dr. Ózsvári László, az FVM osztályvezetője volt, aki a jogi háttér változásait mutatta be, miután munkaköréből adódóan a halegészségügy igazgatási kérdései hozzá tartoznak, s elsősorban a jogalkotás a területe. A 88/2006-os uniós irányelv a tenyésztett víziállatok és az azokból származó termékek állat-egészségügyi követelményeit szigorította, s miután a tagországoknak át kell venniük az irányelv előírásait a saját szabályozásba, ezért született meg a 127/2008. (IX. 29.) FVM-rendelet, amely a tenyésztett víziállatokra és az azokból származó termékekre vonatkozó állat-egészségügyi követelményekről és a víziállatokban előforduló egyes betegségek megelőzéséről és az azok elleni védekezéséről szól.*

• **Osztályvezető úr, miután e rendelet, és a tanfolyam elvégzése által halászati mérnök és szakmérnök is lehetőséget kap a saját telepének folyamatos állat-egészségügyi felügyeletének elvégzésére, mit szólnak ehhez az állatorvos kollégák?**

– Sajnos, kevés az olyan állatorvos az országban, aki halegészségügyben oly mértékű jártasságra tett szert, hogy lefedjék a tógazdaságokat, s mindenhol elláthassák az állat-egészségügyi felügyeletet. Látni kell, hogy a haltermelés viszonylag szűk területe a szakmának, ezért kevés a jó „halas” állatorvos. A másik oldalról viszont elmondható, hogy nagy létszámú az a halászati mérnök, szakmérnök gárda, aki naponta foglalkozik a hallal, ismerik a gazdaságukat, halállományukat. Egy továbbképzéssel olyan szintű jártasságra tehetnek szert, amellyel ezt az állat-egészségügyi felügyeletet képesek ellátni várhatóan megfelelő színvonalon.

• **Miért van szükség a jogi tananyag el-sajátítására, amikor elsősorban egészségügyről van szó?**

– Egyrészt azért, mert igen sok jogszabályváltozás érintette a területet az óév második felében. A szakembereknek tisztában kell lenniük a változásokkal. Másrészt viszont tudniuk kell, milyen feladatokat láthatnak el, milyen jogosítványaik, kötelezettségeik lesznek? Egyébként is fontos, hogy legyen jogi iránymutatás, ami alapján látják, hogy az unióban belül a tenyésztett vízi állatok és azokból származott termékek forgalomba hozatalával, a harmadik országokból érkező szállítmányokkal kapcsolatosan milyen előírások vannak. Tudni kell azt is, hogy milyen bizonyítványokat állíthatnak ki, hová kell jelenteni, s ha netán járvány lépne fel, milyen intézkedések vonatkozhatnak rájuk, s mi a kötelességük ebben az esetben. Úgy érzem, fontos a jogi ismeret, mert



FOTÓ: HAJTUN GYÖRGY

Dr. Ózsvári László

enélkül nem lehet jó állat-egészségügyi felügyeletet sem megvalósítani.

• **A sok fontos információ közül Ön szerint melyekre kell a legnagyobb hangsúlyt helyezni?**

– Az irányelv és az ez alapján készült rendelet szerint állat-egészségügyi kategóriákba kell sorolni az országokat. Ez azért fontos, mert attól függően, hogy melyik kategóriába sorolják Magyarországot, vannak jogosítványaink a közösségen belüli kereskedelemmel kapcsolatosan. Magyarország alapvető célja az lenne – erre a kérelmünket tavaly októberben benyújtottuk Brüsszelnek –, hogy a KOI herpeszvírus-mentességet elismerjék, mégpedig történelmi alapon. Nálunk ezt a betegséget még nem mutatták ki, ismert előfordulása nincs. Az elmúlt tíz évben azok az állat-egészségügyi, -igazgatási intézkedések, amelyek a betegség esetleges felbukkanását rögzíthették volna, és a szükséges intézkedéseket meghozhattuk volna, gyakorlatilag életben voltak. A KOI herpesz-

vírus közben felkerült a bejelentési kötelezettségek alá vont betegségek listájára, miközben a tavaszi virémia lekerült a listáról. Remélem, hogy az év első felében a KHV-val kapcsolatos brüsszeli döntés megszületik. Ha sikerül elérnünk a mentességet, akkor minden olyan országból, amely nem mentes (pl. Németország, Szlovénia), megtiltható az élő állat szállítása, ezáltal elkerülve a fertőzés és a behurcolás, s az ebből fakadó súlyos gazdasági károk veszélyét. Ami a tavaszi virémia helyzetét illeti: több mint tíz éve folytatunk rendszeres vizsgálatokat, gyakorlatilag működik egy monitoring program, de miután – osztrák kezdeményezésre – lekerült a listáról a betegség, erre sajnos a 2006-os irányelv alapján nem kérhetünk mentességet. Viszont egy korábbi uniós határozat – ez a 453/2004. sz. határozat, ami továbbra is él – ugyan szigorúbb feltételeket állít, mint az uniós irányelv, de ennek alapján esetleg kérhetnénk a mentességet erre a betegségre is. A 10 évre visszamenőlegesen szükséges jogi szabályozás nálunk érvényben volt, és a felmérő vizsgálati eredmények is rendelkezésünkre állnak, így idén novemberig még megkérhetjük a tavaszi virémiára is a mentességet.

• **Szóljunk a további kiemelten fontos területekről...**

– Rendben, de mielőtt továbbmennénk, vegyük azt a lehetőséget is figyelembe, hogy nem kapjuk meg a történelmi mentességet a KHV-ra. Ez esetben nekünk már az is nyereség, hogy ha a második kategóriába, vagyis az ún. felügyeleti programba bekerülünk. Ennek lényege az, hogy ha két év alatt – célzott felügyelettel, mintavétellel, vizsgálatokkal igazolva – nem bukkan fel a betegség Magyarországon, akkor ismételtén kérhetjük a mentesség megadását. Am a két év alatt ugyanazok a korlátozó intézkedések léptethetők életbe, mint ha már mentesek lennénk, vagyis ekkor is korlátozhatjuk más országból bejövő termékek piaci mozgását, éppen a fertőzésveszély elkerülése érdekében.

• **A magyar halászság rendkívüli módon fél a KHV-tól, mert ahol ez a vírus megjelen, ott igen jelentős pusztulást okozott az állományokban. Elegendő-e a jogi és a szakmai védelem? Megállítható-e a magyar határokon az esetleges fertőzés?**

– A magyar halászok félelme a KHV-val szemben jogos. Nem véletlenül vizsgáltuk a díszállat kereskedelmet is, amely sarkalatos kérdés, hiszen a KHV hordozója a tá-



vol-keleti koi ponty és aranyhal, amelyet díszállatként forgalmazznak idehaza. Az unió is felismerte ezt az összefüggést, s a legújabb, 1251/2008-as rendeletében a vízi díszállatok forgalmazási, kereskedelmi kérdéseivel is kiemelten foglalkozik. Szabályozza a közösségbe történő behozatalt, mégpedig eléggé szigorúan. Itt akkor merül fel probléma, ha ellenőrizetlenül jön be díszhal szállítmány, de ez viszonylag szigorúan szabályozott terület. Az igazi gond akkor van, hogy ha a díszállatokot kijuttatják a természetes vizekbe. Magyarán, egyszerűen szabadon engedik a díszhalat, mégpedig ellenőrizetlenül. Jelenleg az az uniós előírás, hogy hatósági engedély szükséges a díszállatok szabadon engedéséhez, a hazai szabályozás viszont ennél szigorúbb, mert egyszerűen tiltja szabadon engedni a díszállatokat. Ez persze a jogi szabályozás, hogy a gyakorlatban hogyan valósul meg, rendkívül nehéz ellenőrizni. Fontos, hogy a halász szakma is tudatosítsa a nagyközönségben, milyen veszélyeket hordoz a díszállatok illegális szabadon eresztése.

• **Elegendő-e a meglévő büntető szabályozás azon kereskedőkkel szemben, akik az élelmiszerbiztonsági szempontokat nem tartják be?**

– Tavaly szeptemberben lépett életbe a 2008. évi 46. törvény, amely az élelmiszerláncról és hatósági felügyeletéről szól. Ez a törvény ad felhatalmazást a különböző bírságok kiszabására, többek között az élelmiszerlánc-felügyeleti bírság kiszabására is. Ennek született egy végrehajtási rendelete, ami a bírságok kiszabási rendjét is leírja. Drámai összegeket is kiszabhat a hatóság abban az esetben, ha ismétlődő, szándékos tevékenységről van szó. Korábban kisebb bírságokat szabhatott ki a hatóság, most már elrettentő mértékűre is van lehetőség.

• **Az élőhal forgalmazást is érte már támadás, amit nem volt könnyű kivédeni. Ha ez megszűnne, akkor a hazai halforgalmazás negyven százaléka maradna a boltokban.**

– Aktuális a kérdés. Az élőhal forgalmazás hungarikumnak is mondható, Nyugat-Európában nem találkozhatunk ezzel. Általános állatvédelmi előírásokon kívül nincs más uniós előírás, éppen ezért fogalmazódott meg idehaza, hogy – preventív céllal – állapítsunk meg speciális szabályokat, amelyekkel a hazai igények is kielégíthetők. Ezzel megelőzhetnénk a gyakran hangos (jogos, jogtalan?) állatvédelmi panaszokat. A mezőgazdasági haszonállatok tartásának állatvédelmi szabályairól szóló rendelet közeli módosításában helyet kaphat az élőhal szállítás és árusítás is, amennyiben ezt a szakma igényli és közreműködik a jogszabályalkotásban.

– H. Gy. –

## A figyelemfelkeltés a cél

**Dr. Csaba Györgyöt aligha kell bemutatni a halas szakmában. A nyugdíjas, de ismét aktívan dolgozó halbiológus egész életét a halkórtannak szentelte. S nem csak a halbetegségek kutatásában, de az oktatásban is maradandót alkotott, ezért amikor a továbbképző tanfolyam szervezése napirendre került, természetes volt, hogy őt kéri fel az állat-egészségügyi – diagnosztikai – tananyag összeállítására és előadására.**

Csaba György csaknem pályája kezdete óta, 35 éve kutatja, és felvételekkel dokumentálja azokat az eseteket, halbetegségeket, amelyekkel a laboratóriumi gyakorlatban találkozott. Egy-egy előadás, továbbképzés anyagának elkészítésekor derül ki, hogy milyen fontosak ezek a fényképek és leírások, hiszen a gyakorlatból érkezett problémákra keresték és adták meg mindig is a választ. Persze, az archiváláskor az is kiderül, hogy milyen hiányosságok vannak még az adott témakörben, minek kell utánanézni, kutatni a mai eszközökkel ahhoz, hogy egy betegség teljes körű ismeretanyagát közzé tegyék. Csaba György vállalja, hogy nem lelkes szakíró, inkább a fotózás az erőssége, de a kezében lévő dokumentáció már tankönyvbe illő. S ha minden igaz, akkor többek – *Molnár Kálmán, Székely Csaba, Baska Ferenc* – összefogásával elkészül a könyv, melyben viszontlátjuk Csaba György képanyagát.

A könyvkiadás, különösen a szakkönyvkiadás rejtelmének feltárása messzire vinne minket. S nem is tisztünk ezt megtenni. De az biztos, hogy egy olyan kis ágazat, mint a halászat, nem képes megfizetni a szakkönyvek kiadási költségeit. Ezért marad asztalfiókban igen sok értékes, hasznos információ.

A halbetegségek kutatása ugyanúgy fontos a gazdálkodóknak, miként a gyógyszerelés kérdése is. Már csak azért is, mert törzskönyvezett gyógyszereink – halbetegségek esetében – jószerével nincsenek. De hazánkban nagyobb országban is hasonló a helyzet, hiszen 15–20 éve cikkeznek arról például az Egyesült Államokban is, hogy nincs megfelelő gyógyszer a halbetegségek kezelésére.

A jelen víziállat-egészségügyi tanfolyamnak a célja nem az, hogy a hallgató tökéletesen megtanulja a halbetegségek természetrajzát, lefolyását, kezelését. Elsősorban a figyelemfelkeltés a cél, mert ha nincs olyan ismerete a hallgatónak, hogy mire kell felfigyelni a hal viselkedésének megváltozása-kor, akkor arról sincs fogalma, hogy mi a teendő. A tanfolyami tananyagban a pontyfélék leggyakoribb betegségeinek tóparton már észlelhető tüneteit ismerhették meg a résztvevők. Közülük különösen hangsúlyo-



FOTÓ: HAJTUN GYÖRGY

Dr. Csaba György

san a kopolyú- és bőrelváltozást okozó bántalmakat, mivel ezek a KOI herpeszvírus (KHV) okozta betegségekre utalhatnak. A KHV az előadás egyik központi témája volt. Csaba György hangsúlyozta, hogy a preventív tevékenység a legfontosabb. Eddig Magyarországon nem izoláltak KHV-t, ami azt jelenti, hogy a hazai vizekben nem fordult elő a betegség. Hogy ez így is maradjon, minden olyan halmozgást meg kell akadályozni, ami fertőzött területről jön. Nagy felelőssége van a díszhaltenyésztőknek is, mert ha a beteg halat beteszik a természetes vízbe, nagy pusztulás következhet be.

Csaba doktor sem találkozott még a gyakorlatban KHV-val fertőzött hallal, de a betegséggel kapcsolatos nemzetközi rendezvényeket és a róla szóló irodalmat figyelemmel kíséri. A hazai diagnosztikai munkában 1998 óta foglalkoznak intenzíven a KHV-val, ami azt jelenti, hogy az egykori Országos Állat-egészségügyi Intézetben a diagnosztikai munka során minden bőrelváltozással, kopolyú-elhalással járó pontbetegséget úgy vizsgáltak, mintha KHV lenne. Az MgSzH Állat-egészségügyi Diagnosztikai Igazgatóság laboratóriumai fölkészültek a betegség azonnali diagnosztizálására.

Az elmúlt években, hazánkban is több konferenciára, tudományos találkozóra került sor, ahol külföldi (például izraeli és indonéz) szakemberek mondták el személyes tapasztalataikat a KHV-val kapcsolatban. Csaba György szerint a továbbiakban a magyar halászati szakemberek széles körének is előszóban kellene hallania a meghívott német, illetve lengyel kutatók ezirányú tapasztalatairól, mert ők hozzánk hasonló klimatikus viszonyok között találkoztak a betegséggel. Fontos volna tudni, náluk hogyan jelent meg a betegség, és mit tudtak tenni. A KHV ellen nagyon nehéz védekezni, mivel a vakcinázása még nem megoldott. Léteznek kísérletek ebben az irányban, de teljesen kidolgozott védekezési technológia még nincs.

Marad tehát a megelőzés, hogy kenyérhálunk állománya ne sérüljön.

H. Gy.



# Javaslat a vidra élőhelyének fenntartására

*Az alábbi javaslat nem egy társadalmi szervezet véleményét tükrözi, csupán egy egykori „zöld aktivista” álláspontját, így a leírtak vitaanyagként értelmezendők. Napjainkban – és ezt nem lehet elégszer hangsúlyozni – a halastavak és a hozzájuk kapcsolódó kisvízfolyások, csatornák rendkívül fontos élőhelyek, hiszen nagyon sok ritka és értékes növény- és állatfajnak adnak otthont. Ráadásul a halastavak jelentős része összeköttetésben áll más vizes élőhelyekkel, vagyis összefüggő vízi útvonalat szolgáltatnak, amit akár az ökológiai hálózatok mintájának is tekinthetünk. És mindezeket felül általában megfelelő vízi és partmenti növényzettel rendelkeznek.*

Ugyanakkor esetükben szembesülünk olyan konfliktushelyzettel, ami a természetvédelmi és vízügyi elvárások és gazdálkodási érdekek különbözőségéből adódik. Ilyen konfliktushelyzet a vízmadarak és alkalmanként a vidra hal-, illetve takarmányfogyasztása is. Végre megfelelő módon kellene kezelni ezt a problémákat, mert a jövőben nem tartható, hogy csak a haltermelő viselje a tavakon élő védett állatfajok el- és megtartásának költségeit.

Azonban tisztában kell lenni azzal, hogy a védett állatfajok egyedei által okozott károk rendezésére az anyagi és/vagy természetbeni közvetlen kártérítést sem a hazai, sem az uniós jogszabályok nem ismerik el.

Éppen ezért azokat a védett állatfajokra kidolgozott és összhangba hozott legfontosabb élőhelyfenntartási szempontokat kel-

lene meghatározni, amelyek lehetővé teszik a halastavi gazdálkodás során a tavaknál található természeti értékek hathatós védelmét, de a haltenyésztést sem hátráltatják károsan, és amelyekre remélhetően uniós, illetve nemzeti pályázati támogatás is elképzelhető a jövőben.

2007 tavaszán látott napvilágot a Nemzeti Halászati Stratégia Terv, amely megfogalmazta többek között a következőket: „A hazai vizes élőhelyekhez kapcsolódó fajok védelmének komplex kezelését a jelenleg még nem létező, a túzok, a haris vagy a fogoly mintájára szervezett vidra és védett vízmadár élőhelyfenntartási program jelenthetné az agrár-környezetgazdálkodás keretei között”.

Egy-egy halastó vagy tórendszer vidrapopulációjának a nagyságát és sűrűségét leg-

főképp a következő tényezők szabhatják meg:

A környezeti feltételek:

- a be- és/vagy kifolyó csatornák/kisvízfolyások vízi és parti vegetációja, medrének és partjának állapota (pl. kővezett, betonozott, vagy természetes);

- a halastó vízének minősége és a csatlakozó csatornák és/vagy kisvízfolyások, valamint a tavak vízkormányozása/vízállása;

- a halastó/tórendszer vízi és parti vegetációjának a mennyisége és minősége, valamint a búvó- és fészkelőhelyek száma, ezek minősége;

- a táplálékállatok mennyisége, és a terület zavartsága.

A területen együtt élő vidrák neme és száma. Ezek minden élőhely-típusnál különbözőek, állandóan változnak, sőt nem egy esetben nagyon eltérőek egymástól:

- a halastavaknál zömében nőtények foglalnak területet, párzás idején ott fogadják a hímeket, majd ott nevelik fel a fiaikat, vagyis a halastavak egyértelműen a magyarországi vidratörzsállomány legfontosabb élőhelyei;

- még egy-egy kimondottan jó, táplálékban gazdag, zavartalan élőhelynél is az alkalmas fészkek száma szabja meg a vidralétszámot, és nem a rendelkezésre álló zsákmányállatok mennyisége, amint azt so-

## 74 ország csatlakozott a Föld Órájához!

Nyolc héttel a Föld Órája akció előtt 74 ország összesen 375 városa, egyének, cégek és közintézmények vállalták, hogy egy órára lekapcsolják a villanyt március 28-án este fél kilenckor. A világ legnépesebb klímaakciójára eddig kétszer annyian regisztráltak, mint tavaly, és a szám várhatóan tovább nő.

„A tavalyi Föld Órája akcióban 4 magyar város vett részt: Budapest, Pécs, Debrecen és Sátoraljaújhely. Reméljük, hogy idén ez a szám legalább tucatnyira fog nőni.” – mondta Csáki Roland, a WWF Magyarország kommunikációs igazgatója. 37 főváros, és a világ számos nagyvárosa is csatlakozott, többek között London, Peking, Róma, Moszkva, Los Angeles, Rio de Janeiro, Hong Kong, Dubai, Szingapúr, Athén, Buenos Aires, Toronto, Sydney, Mexikóváros, Isztambul, Kopenhága, Manila, Las Vegas, Brüsszel, Fokváros és Helsinki.

Számos világhírű épület és kulturális látványosság is sötétbe borul a Föld Órája akció keretén belül. Kialszik a világítás többek között a Megváltó Krisztus szobránál, Rio de Janeiróban, a Merlion szobornál Szingapúrban, a sydney-i operaház épületében, a CN toronyban Torontóban, és lekapcsolják a világítást a világ legmagasabb épületén, a Taipei 101-en is.

Sok híresség és elismert közszereplő is vállalta az akcióban való részvételt, többek között a Nobel-békedíjas Desmond Tutu érsek, és az Oscar-díjas színésznő, Cate Blanchet is. A Barack Obama választási kampányához plakátokat készítő Shepard Fairey grafikus pedig művészi munkájával járul hozzá a Föld Órája akcióhoz.

„2009 különösen fontos év a klímaváltozás szempontjából, hiszen a kiotói egyezmény most jár le. A világ vezetői idén decemberben ülnek össze az ENSZ

éghajlatváltozási konferenciáján, Kopenhágában, hogy új megállapodást hozzanak létre. A Föld Órája akcióval mindenki részt vehet abban, hogy felhívjuk a figyelmet a klímaváltozás fontosságára és befolyásolhassuk a döntéshozókat.” – tette hozzá Csáki Roland.

A Föld Órája (Earth Hour) akció Ausztráliából, Sydneyből indult 2007-ben a WWF Ausztrália kezdeményezésére. A megmozdulás keretében 2007. március 31-én Sydneyben 19.30 és 20.30 óra között a város lakásainak 53%-ában elsötétültek a fények, csakúgy, mint a legnagyobb épületek (sydney-i operaház, Harbour Bridge), hotelek, vendéglők, irodaházak. 2,2 millió ember, 2100 vállalat és Sydney önkormányzata összefogása eredményeként a város energiafelhasználása aznap 10,2%-kal csökkent, ami 48 ezer gépkocsi szén-dioxid-kibocsátásának megtakarításával egyenlő.



kak feltételezik – azaz a vízi- és parti növényzet mennyisége és minősége, valamint a tóhoz/tórendszerhez kapcsolódó csatornák és/vagy kisvízfolyások állapota.

Az időjárási körülmények. Soha olyan sok vidranyom: bélsár, csapa, vidraváltó, alkalmasint hátrahagyott zsákmánymaradvány nem található egy-egy halban gazdag területen, mint a fagyok, az árvizek, az aszály, valamint a lehalászsások idején. Vagyis ezekben az esetekben a halastavak területén összezsúfolódhat a vidraállomány.



Mindezek ismeretében az alábbi vidrára vonatkoztatott élőhelyfenntartási szempontok fontosak, amelyek elfogadását kezdeményezem:

- a halastavak vízfelületén biztosítani kell a megfelelő vízi vegetációt (úszóhínárt, nádat stb.), ez a fészkelés és a rejtőzködés miatt fontos, ugyanakkor nem tartanám jónak, ha eleve meghatároznánk, hogy a tavak hány százalékán kell kötelezően megőrizni a vízi vegetációt;

- a halastavak lecsapoló és feltöltő csatornáinál nem történhet egyszerre mindkét partoldalon a vegetáció ritkítása/irtása; ahol ilyen vegetáció nem található, javasolt telepítésük, ami szintén a rejtőzködésben, valamint a tavakról elvándorló vagy odaérkező vidrák nyugalma miatt fontos;

- a tavaknál, valamint a csatornáknál található fás szárú növényzet megőrzése indokolt, ahol ilyen vegetáció nem található, javasolt telepítésük (ennek indokát lásd az első két pontban);

- kötelező a teletavak megfelelő módon történő körbekerítése, ami a magyar természetvédelmi törvény szerint egyébként is a gazda kötelezettsége;

- a védekezési eljárásoknál – pl. a különféle engedélyezett vadriasztásoknál – figyelemmel kell lenni a tónál/tavaknál élő/előforduló valamennyi védett és vadászható állatfajra is (szerintem különösebb indoklást nem igényel);

- létre kell hozni úgynevezett „elaterelő tavakat”, ezeknél egész évben „értéktelen halakkal” – elméletileg legalábbis – távol tartható a vidra azoktól a tavaktól, ahol a jelenléte nem kívánatos (bár könnyen gellert kaphat ez a kezdeményezés);

- nádégetés csak a téli hónapokban javasolt, de azt megelőzően kötelező az égetendő nádasszakasznál a vadriasztás. Nádkaszáláskor kerülni kell a taroló vágást, mozaikosan vissza kell hagyni nádoltokat. A tavaknál egész évben lehetnek a nádasban fészkei a vidráknak, de ennek a téli hónapokban a legkisebb a valószínűsége. A mozaikos nádkaszálás is a vidra rejtőzködése miatt indokolt;

- a tavak meszezését a hatályos jogszabályi előírásoknak megfelelő körültekintéssel kell elvégezni, amelynek során figyelemmel kell lenni a területen élő/előforduló állatfajokra. (Szerintem különösebb indoklást ez sem igényel.)

Ha a HOP monitoring bizottsága vagy más szakértői grémium, esetleg államigazgatási egység vállalná, hogy a javaslatról érdemben tárgyaljon, megítélésem szerint a gazdákkal és a természetvédelemmel is sikerülne elfogadtatni, hogy ezekre a szempontokra legyenek figyelemmel, valamint a jövőbeli agrár-környezetgazdálkodási és/vagy természetvédelmi pályázatok során is érvényesüljenek. És arra is alkalmas lenne, hogy világosan lássuk: ha egy fajra kidolgozzuk és elfogadjuk a szükséges élőhely-fenntartási követelményeket, azt hogyan, milyen módon tudjuk betartani és betartatni, valamint hogy a gazdák számára mennyire felvállalható az egész előírás.

*Összeállította:*

**Gera Pál**

*az Alapítvány a Vidrákért szervezet volt ügyvezető elnöke*

## A víz a legfontosabb stratégiai kincsünk!

A klímaváltozás hosszú távú következményei közül az egyik legsúlyosabb az édesvíz források szűkülése, az egészséges ivóvíz fokozódó hiánya, emelte ki Hegyi Gyula az Európai Parlament klímavitájához elmondott beszédében. A magyar képviselő szerint a huszonegyedik század elsősorban stratégiai kincse a víz lesz. Az európai környezetvédelmi politikának ezért az eddiginél határozottabban kell szolgálnia a vízbázisok védelmét, a víz- és talajszennyezés megelőzését, a természetes és mesterséges vízi élőhelyek megfelelő kezelését. Az árvizek és az aszályos időszakok váltakozása, a szélsőséges időjárás megköveteli a csapadékvízrel való jobb gazdálkodást.

Hegyi Gyula az európai politikusok figyelmébe ajánlja, hogy nincs felesleges víz, csak rosszul kezelt víz – azaz minden csepp lehullott csapadékot hasznosítani lehet és kell. Az MSZP-s képviselő hangsúlyozta, hogy az Európai Uniónak a következő parlamenti ciklusban és az új hétéves költségvetésben komoly összeget kell biztosítani az árvizek megelőzésére, a vízbázisok védelmére, a városi élővizek növelésére és a víztisztasági programokra.

Hegyi Gyula kiemelte, hogy Magyarország vízügyi adottságai kiválóak, a magyar vízépítő mérnökök közel kétszáz éve nagyszerű munkát végeznek. Magyarországra ezért aktív és konstruktív szerep vár a kialakítandó egységes európai vízpolitikában.

### Két tanfolyam sikerrel zárult

*(Folytatás a 3. oldalról)*

Ami az ügyvezetőségi ülés további napirendjét illeti, tárgyaltak a Halászati Operatív Program néhány kérdéséről. Megállapodtak abban, hogy a kettes tengely leíró jogszabálytervezetek (döntően a fejlesztéseket szolgáló pályázati kiírásokról van szó) véleményezése milyen ügymenetben történjen, mivel az érdemi, testületi közös véleményalkotásra nem lesz mód a szűk határidők miatt. A nagy kérdés az, hogy mikor jelennek meg a jogszabályok, amelyekre a pályázati kérelmek benyújthatók természetesen. Az ügyvezetőség és a tagozat is a mihamarabbi megjelenést szorgalmazza. Ha március elsejével megjelennek a jogszabályok, akkor háromhónapi felkészülés után június elsejétől benyújthatók a támogatási kérel-

mek, és évente négy alkalommal lehet majd a kifizetési kérelmeket is benyújtani egy-egy elfogadott kérelem esetében. Az ügyvezetőség egyetért azzal, hogy a hármas tengely elindítása is a korábbiaknál nagyobb lendületet vegyen, ennek érdekében döntés született arról, hogy nem a pénzek szétforgácsolása, hanem azok egységes program keretében való felhasználását tekintjük jobb megoldásnak mind a tudományos innováció, mind a marketing tevékenység támogatására biztosított összegeknél. Ez utóbbinál az az elképzelés, hogy – miként a korábbi szövetség által koordinált közösségi marketing kommunikációs program, úgy ennek is – egy, a továbbfolytatást is jelentő közösségi marketing program megvalósítását támogassa az erre fordítható összeg.

H. Gy.



# Az Európai Platform találkozója

*Az European Aquaculture Technology and Innovation Platform (EATIP) találkozóját a belgiumi Gentben tartották 2009. február 3-án, ahol a Szent István Egyetem munkatársai, Dr. Urbányi Béla tanszékvezető és Trenovszki Magdolna tanszéki mérnök, valamint Dr. Váradi László, a HAKI főigazgatója képviselték a hazai platformot. A kiutazás célja volt, hogy a Magyar Halgazdálkodási Technológiafejlesztési Platform jelenlétével jelezze azon szándékát, hogy részt kíván venni az EATIP munkájában, valamint aktív közreműködésével képviselje a hazai és közép-kelet-európai halgazdálkodó és haltenyésztő szervezeteket.*

Az ülésen a következő országok képviselték magukat: Norvégia, Dánia, Belgium, Hollandia, Franciaország, Portugália, Görögország, Írország, Egyesült Államok, Olaszország, Spanyolország, Oroszország, Lengyelország, Izrael, Magyarország. Az EATIP a 36 európai technológia platformok egyike, amely abban különbözik a legtöbb más platformtól, hogy külső támogatás nélkül jött létre és önálló jogi személyként működik (Belgiumban bejegyzett non-profit szervezet).

A találkozón az alábbi döntések és határozatok születtek:

## Tematikus Területek (Thematic Area) és a Bizottság (Board of Directors)

A Tematikus Területek munkáját *Torgeir Edvardsen* (a SINTEF Fisheries and Aquaculture, International Projects and Consulting munkatársa, Norvégia), az EATIP bizottsági tagja koordinálja. A Tematikus Területeket 2007-ben alakították ki a következő témák szerint:

- termékminőség, élelmiszerbiztonság és egészségügy (Product quality and human safety and health);
- technológia és rendszerek (Technology and systems);
- biológiai életciklus menedzselés (Managing the biological lifecycle);
- fenntartható takarmány termelés (Sustainable feed production);
- környezettel való integráció (Integration with the environment);
- tudásmenedzselés (Knowledge management);
- vízi állatok egészségügye és jólléte (Aquatic animal health and welfare).

A találkozó célja, hogy az egyes Tematikus Területek (TT) beszámoljanak kitűzött terveikről és bemutassák az eddigi végzett tevékenységüket.

A TT munkacsoportok vezető munkatársai bemutatták annak a munkának a helyzetét, amely az európai akvakultúra jövőképeinek és hosszú távú kutatási programjának kidolgozásához járul hozzá az EATIP programjának megfelelően. A beszámolók

alapján úgy gondoljuk, hogy egyes TT-k már jól kidolgozott vázlat alapján működnek és hosszú távú kutatási stratégiát választak fel maguknak (pl.: 1. TT, 3. TT, 6. TT), illetve van olyan TT, ahol éppen csak elkezdődött a munka (2. TT, 7. TT).

## Az igazgatótanács

Az EATIP alapító tagjai létrehoztak egy igazgató tanácsot (board of directors), melynek célja és feladata a nemzetközi platform koordinálása és menedzselése. A Bizottság jelenleg tíz főből áll és két évente változik a bizottság tagjainak 50%-a. A Tanács hoz döntéseket az olyan ügyekben, mint például a tagdíjak. Az Igazgató Tanács felkérte az EATIP szervezetében aktív szerepet játszó tagokat, így a Halászati és Öntözési Kutató Intézetet is, hogy legyenek az EATIP alapító tagjai. A HAKI a felkérést elfogadta és hivatalosan vállalta a tagdíjfizetést. Ime néhány alapító tag a 19-ből: Grupo Tinamenor SL, Spanyolország, INRA, Franciaország, SINTEF, Norvégia, Ghent Egyetem, Belgium, FEAP, Belgium, AquaTT, Írország.

A HAKI-t *dr. Váradi László* igazgató képviselte, aki az EATIP „Technológia és Rendszerek” Tematikus Területe Munkacsoportjának „facilitator”-i, azaz szakmai vezetői posztot tölt be.

## Nemzeti platformok szerepe

Az eddig alakult nemzeti platformok (Offshore Aquaculture Technology Platform (OATP); „FISHERIES AND AQUACULTURE” orosz platform; spanyol platform; Magyar Halgazdálkodási Technológiafejlesztési Platform) különleges szerepet kapnak. „Mirror Group”-nak nevezett csoportot alkotnak ezek a Platformok (amelybe a hazai Platformunk is került), a feladatunk, hogy a Tematikus Területeknek a jelentését, az írott munkájukat ellenőrizzük, bíráljuk, véleményezzük.

A találkozót *Tim Hall*, a DG Research (Acting Director, Biotechnologies, Agriculture, Food of DG Research) vezetője, nyitotta meg és a bevezető előadásában megjegyezte, hogy komoly teljesítmény,

hogy az EATIP rövid idő alatt alakult meg. Megemlítette továbbá, hogy az EATIP számára fontos feladat, hogy aktív kapcsolatot építsen ki más európai technológiai platformokkal az átfedések elkerülésének érdekében.

A délelőtti folyamán többek között előadás tartott *Gustavo Larrazabal*, az EATIP elnöke; *Courtney Hough*, a Federation of European Aquaculture Producers (FEAS) vezetője és az EATIP titkára; és *Torgeir Edvardsen*, a TT-k koordinátora. Az EATIP titkára említést tett a magyar platform megalakulásáról és arról, hogy felvették velük a kapcsolatot és számítanak a részvételünkre. Az EATIP vezetői az előadásaikban kiemelték, hogy a platformnak több gyengesége is van. Az egyik például, hogy kevés nemzeti, illetve regionális platform alakult meg Európában, és jelenleg tisztázatlan az ezekkel való együttműködés.

A találkozón részt vett a moszkvai FCFSG munkatársa, *Andrey Bogeruk*, aki az orosz platform létrehozásában és működésében meghatározó szerepet vállalt.

## Nemzetközi Projekt

Az EATIP működésének éves költsége 252.000 euró, aminek a tagdíjbefizetések csak egy részét fedezik. Ezért az EATIP beadott az EU 2.1.4./KBBE-2009-3 számú „Supporting governance in aquaculture research and innovation” – Supporting action c. felhívására egy AquaInnova elnevezésű pályázatot, amelynek költségvetése 1 millió euró/3 év. E pályázat sikeressége révén lehetőség lesz az EATIP működésének gyors fejlesztésére, és az EU halászati fejlesztési tervének K+F+I szempontú alátámasztására.

Összefoglalva a tapasztaltakat és érzéseinket, elmondható, hogy részesei lehetünk egy kezdeményezésnek, amiben minden eszközt meg kell ragadni, hogy érdekeinket érvényre juttassuk. Azonban tisztában kell lenni a szomorú ténnyel, hogy az európai akvakultúra szerveződés, és ennek képviselői könnyedén elfeledkeznek a ponty-centrikus halgazdálkodással foglalkozó tagországokról, fejlesztési programokban csak marginálisan szerepeltetik a régiót, ha nem veszünk részt ezeken a rendezvényeken, és nem „emlékeztetjük” folyamatosan a döntéshozókat létezésünkről és tevékenységünkről. Erre kitűnő apropót ad a nemzeti platform, melyet regisztráltak és figyelembe veszik, mely lehetőséget biztosít a hazai haltenyésztési érdekek markáns képviselésére.

**Trenovszki Magdolna, Urbányi Béla**  
SZIE Halgazdálkodási tanszék,  
Gödöllő